

Balsastokkene felles

Torgeir Sæverud Higræff

Vi hører knaking av bark, ved og kjerne som langsomt sprekker. Lyden av tusen piskeslag farer gjennom luften som fra en høytaler til en annen på kino. Tykke greiner knuses til pinneved i løpet av et tiendedels sekund. Drønnet og vibrasjonen i bakken når det førti meter lange treet lander – kan bare oppleves i virkeligheten.

Jeg løper hysterisk som førstemann til et ulykkessted, og tar meg selv i en slags overdreven morsfølelse for treet. Den hete og fuktige luften er full av frø i vindkapsler som ligner svevende hybelkaniner. Avlstreet skaper nok en generasjon trær, sitt siste. Tangaroas første balsatrær er felt. Det skjedde samme sted hvor Thor Heyerdahl for 59 år siden startet sin fantastiske karriere.

Spørsmålene som har hopet seg opp skal endelig få sin fasit. Kjerneprøven på dette treet var tvetydig. I brysthøyde viste prøven en rødlig sagmugg som luktet en slags blanding av urin og tabasco. Oppe i stigen hentet vi derimot en perfekt prøve. Hva slags tre er dette? Hva lider det av? Etter å ha forsikret oss om at det kolossale drønnet ikke skapte noen sprekker i stammen, kom vi til et trist syn nede ved rota. Stubben så mer ut som en tue med sagmugg dynket i rødvin fra Nord-Italia, og endeveden på stokken var ikke mye bedre. Ikke noe emne for flåte over Stillehavet. Jubelen stilner, særlig hos Olav som ga navnet sitt til treet. Men oppsynsmannen Angel trøster oss. Han beordrer operatøren av motorsaga til å kutte den liggende stammen en meter lenger oppe. Traktorføreren fester vinsjen rundt den avkuttete kjempestubben, og synet som åpenbarte oss da traktoren dro stubben vekk vil jeg aldri glemme: Et perfekt balsatre, helt inn til den innerste kjerne.

Senere på dagen, under stekende sol, går flere trær i bakken, og vi lærer mer enn på alle ekskursjonene i skolen til sammen. Barken blir fjernet på tradisjonelt vis; en slankekur som utgjør flere hundre kilo per tre. Arkitekten bak

den råtne sagmuggen viste seg å være en orm som i løpet av tre år spiser seg ganske fet på balsa, helst mellom barken og veden hvor temperaturen er høyere enn i mors mage. Vi fant også resultatet av ormens tvilsomme oppvekst, en feit og fargerik flyvebille som gjerne bruker dagene til å tasse rundt på trestammene på jakt etter skygge.

På vei hjem til hotellet etter endt arbeidsøkt kjører vi gjennom kilometer med balsaskog. Hundrevis av fuglearter synger i balsaskogen, noe som er et tegn på balsaindustriens fortrinn foran monokulturer som bananplantasjer. Her lever mange treslag og balsaen kan vokse opp uten et eneste sprøytemiddel.

Se flere bilder på [www. tangaroa.no](http://www.tangaroa.no)

Når kommer regnet?

Thor Heyerdahl fløtet stokkene i elva ned til kysten. Planen vår er å gjøre det samme, neste uke. Men det kan bli vanskeligere enn i 1947.

Vi deler de ecuadorianske farmernes bekymring for været. Regnet skulle normalt vært her i desember og fylt opp de 20 små elvene som leder til elva hvor vi skal fløte stokkene. Vannstanden skulle vært nesten 2 meter høyere. Men været er ikke som før, heller ikke i Quevedo. Så da Håvard skulle opp i småfly for å filme elva ovenfra, ble vi med for å se hvor vi kan støte på vanskeligheter under fløtingen. Nå vet vi at allerede etter noen hundre meters fløting kan stokkene gå på grunn. Hvis ikke regnet kommer i løpet av helga, må vi ha solid hjelp for å få stokkene til kysten på gamlemåten.

Torgeir

Torgeir og Anders sjekker vannstanden i elva fra småfly.

Elva Quevedo og byen hvor vi starter fløtingen